



132. GORSKI POLK



VOJAŠKI GORSKI GEOGRAFSKI PROSTOR SLOVENIJE
VPLIV GORSKEGA PROSTORA SLOVENIJE NA
VOJAŠKE SPOPADE V 20. STOLETJU

STROKOVNI POSVET – BOHINJSKA BELA – 8.12.2015

Z ZNANJEM IN IZKUŠNjami
ZA VIŠJE CILJE



**TEMA: VPLIV GORSKEGA PROSTORA SLOVENIJE NA VOJAŠKE
SPOPADE V 20. STOLETJU**

Predavatelj: podpolkovnik Miha KUHAR

Dolžnost: namestnik poveljnika 132.GORP/ načelnik Gorske šole SV

Datum: 8.12.2015

Kraj: Vojašnica Boštjana Kekca Bohinjska Bela



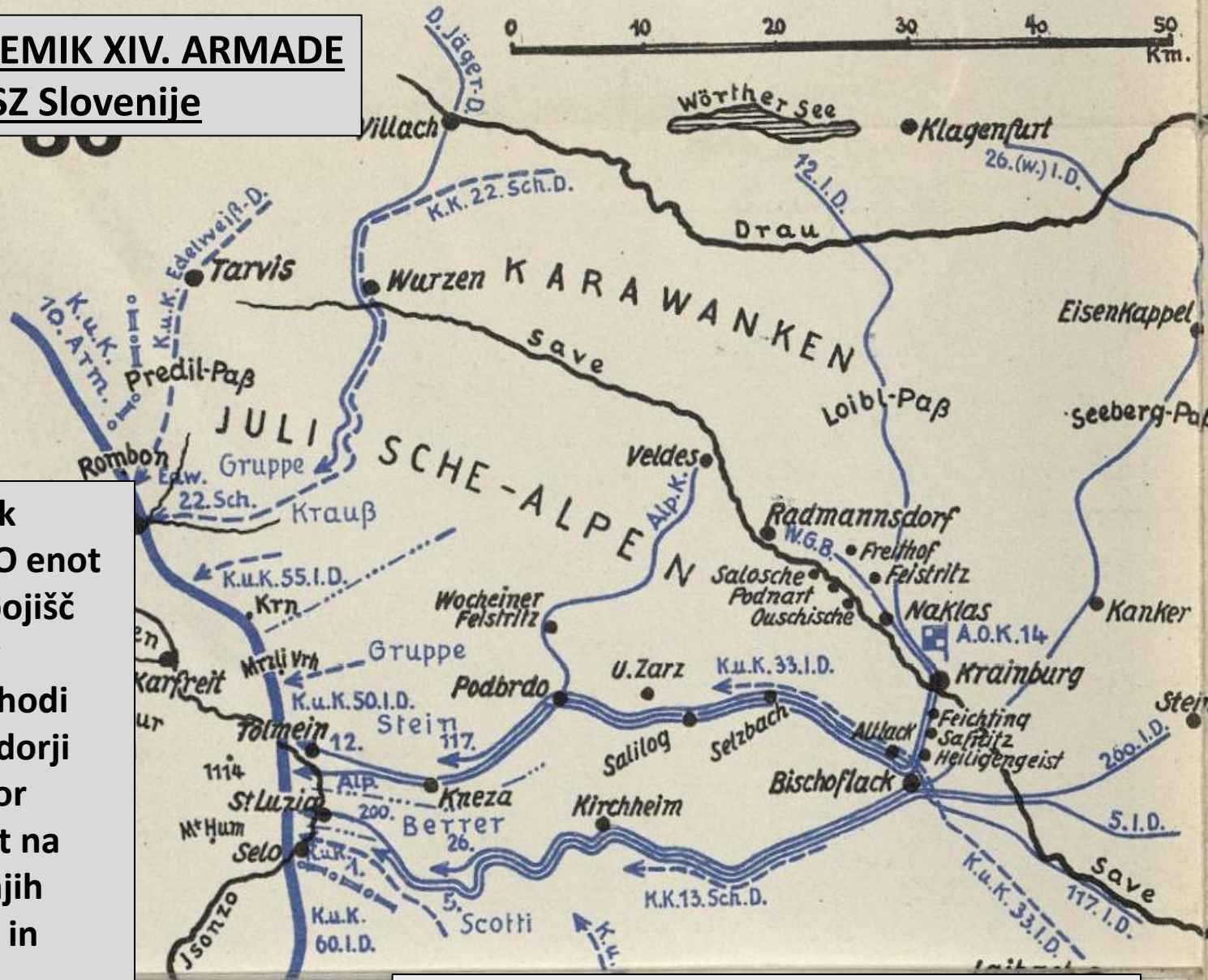
Namen:

1. Predstaviti zgodovinski pomen vojaških aktivnosti na goratem območju Slovenije v 20. stoletju kot izhodišče za razvoj sedanje doktrine vojaškega delovanja.
2. Predstaviti primere dobre prakse na ozemlju Slovenije iz prve in druge svetovne vojne ter vojne za samostojno Slovenijo.

- Zgodovina zagotavlja kritični preizkus realnosti in ločevanje “velikih idej” od kritične in strokovne vojaške misli.
- Doktrina črpa iz preteklosti, živi v sedanjosti in nam odpira nove vidike za delovanje v prihodnosti. (Latawski, 3)

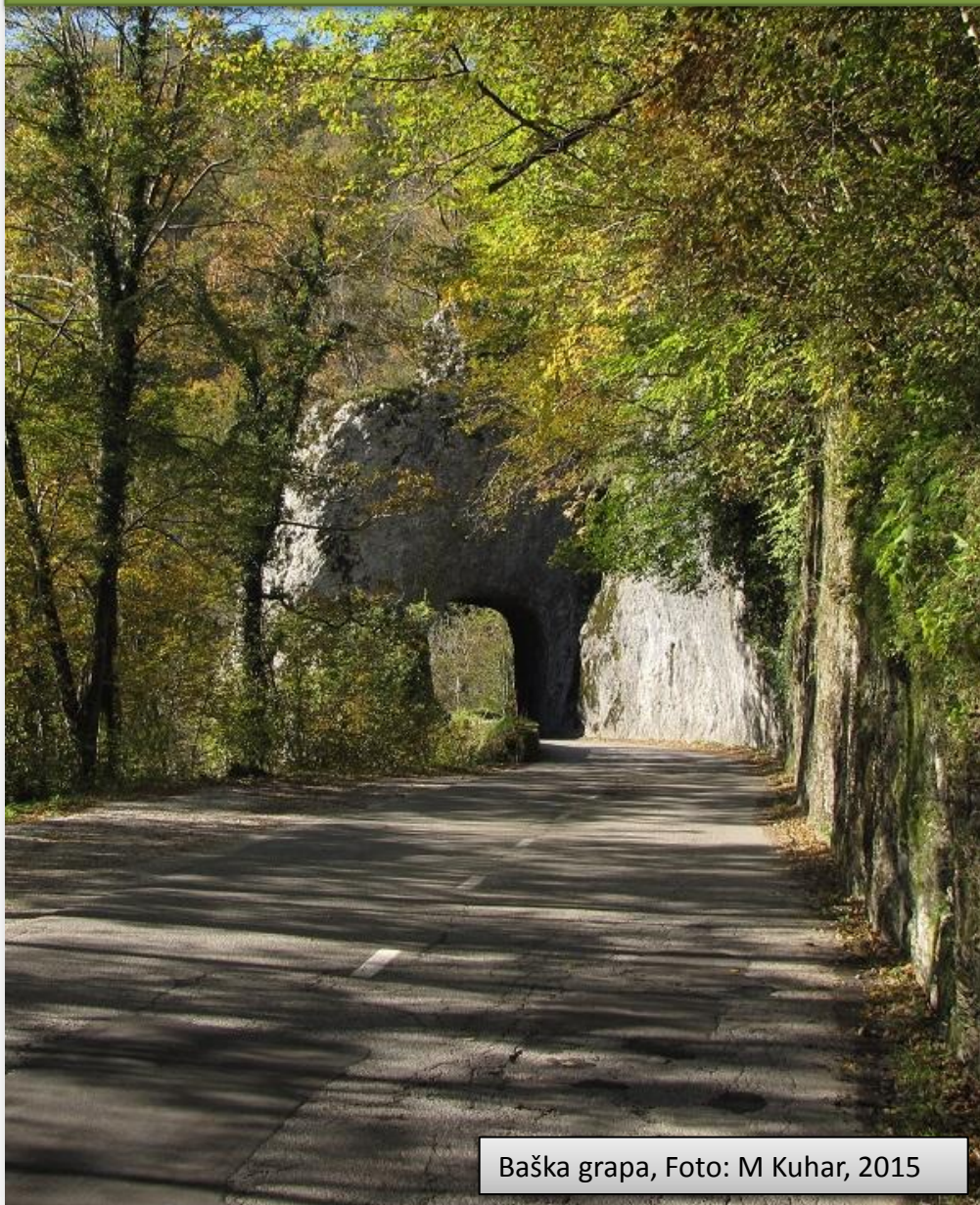
OPERATIVNI PREMIK XIV. ARMADE preko SZ Slovenije

- strateški premik najboljših NEM/AO enot z vseh evropskih bojišč
- 110 000 vojakov
- prikriti nočni pohodi
- štirje cestni koridorji
- železniški koridor
- NPK/NKK 23 okt na izhodiščnih položajih
- 10 – 25 okt dež in sneg



Vir: Der Geschichte Wurttembergischen Gebirgsschussen, 1933

Prometna infrastruktura – kritična točka SZ Slovenije nekoč in danes



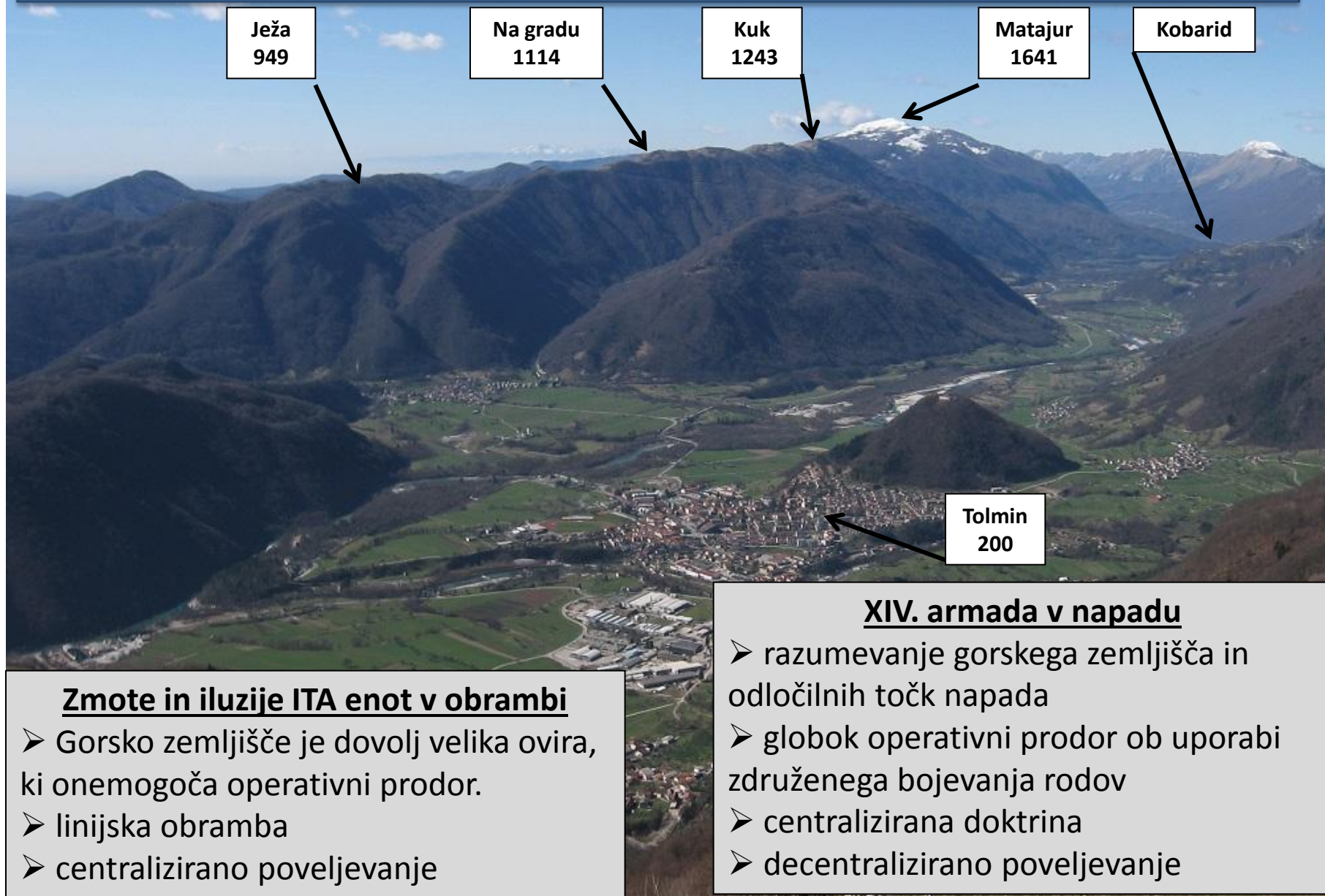
Baška grapa, Foto: M Kuhar, 2015

- Koridorji dostopa se od leta 1917 niso spremenili. Izjema je cesta Boh. Bistrica – Sorica.
- Z zaporo Baške grape in Vršiča je odrezana Zg Savska dolina od Primorske in Posočja.



Baška grapa, Foto: M Kuhar, 2015

XII. SOŠKA OFENZIVA – okt. 1917 - INFILTRACIJA NA OPERATIVNEM NIVOJU



Zmote in iluzije ITA enot v obrambi

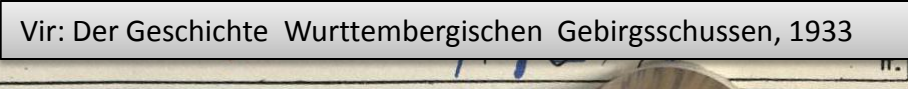
- Gorsko zemljišče je dovolj velika ovira, ki onemogoča operativni prodor.
- linijska obramba
- centralizirano poveljevanje

XIV. armada v napadu

- razumevanje gorskega zemljišča in odločilnih točk napada
- globok operativni prodor ob uporabi združenega bojevanja rodov
- centralizirana doktrina
- decentralizirano poveljevanje

NEM/AO enot XIV. armade

- po prvem preboju se enote bojujejo samostojno na ločenih smereh ob podpori artilerije



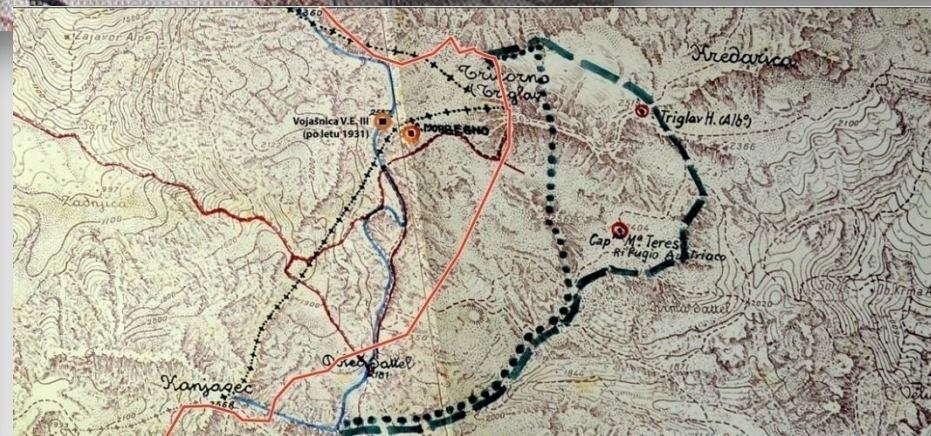
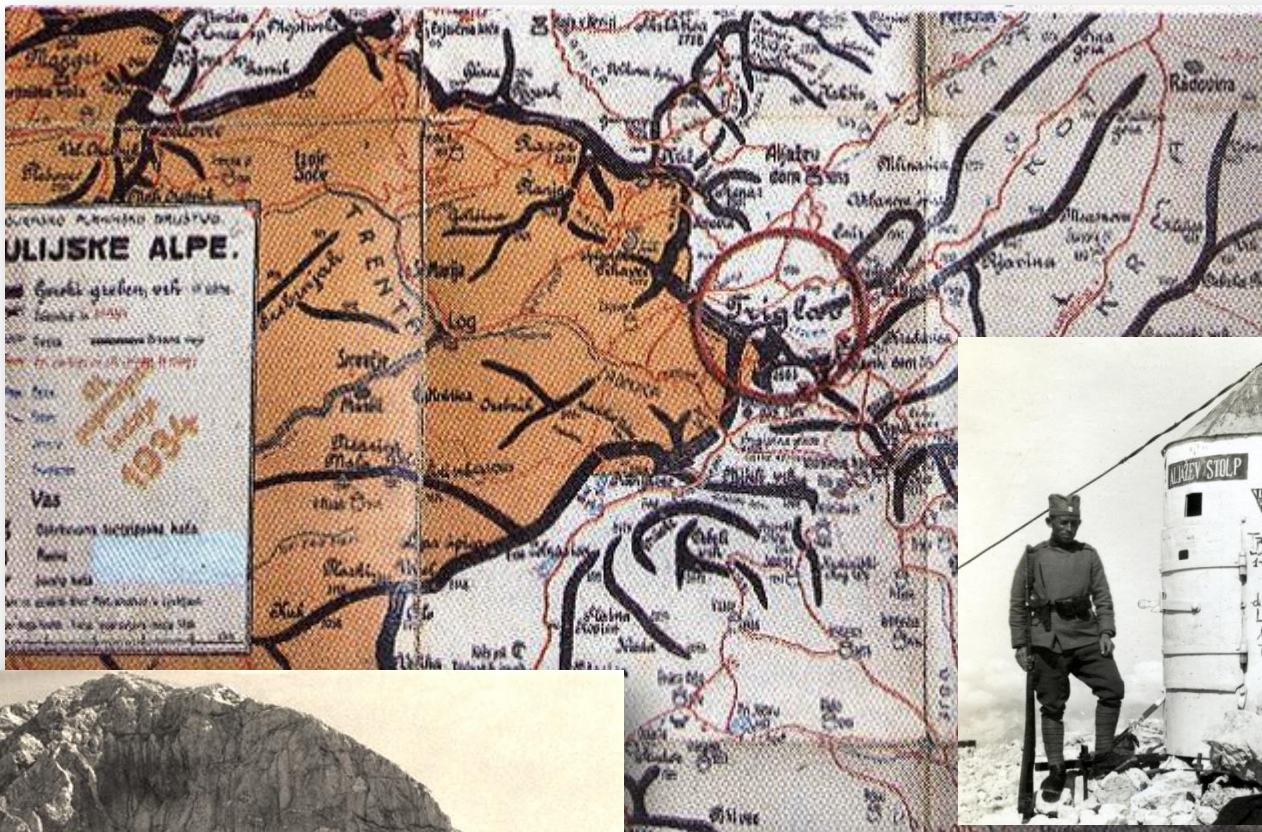
RUPNIKOVA LINIJA /ALPSKI ZID – slepa ulica v razvoju vojaških konceptov

- Nerazumevanje in neupoštevanje razvoja *manevrskega vojskovanja*, ter združenega bojevanja rodov ki se je jasno nakazal v XII. soški ofenzivi oktobra 1917
- Posledica – popolnoma neuporabne obrambne linije aprila 1941.
- Obrambni liniji nista nikoli služili svojemu namenu.

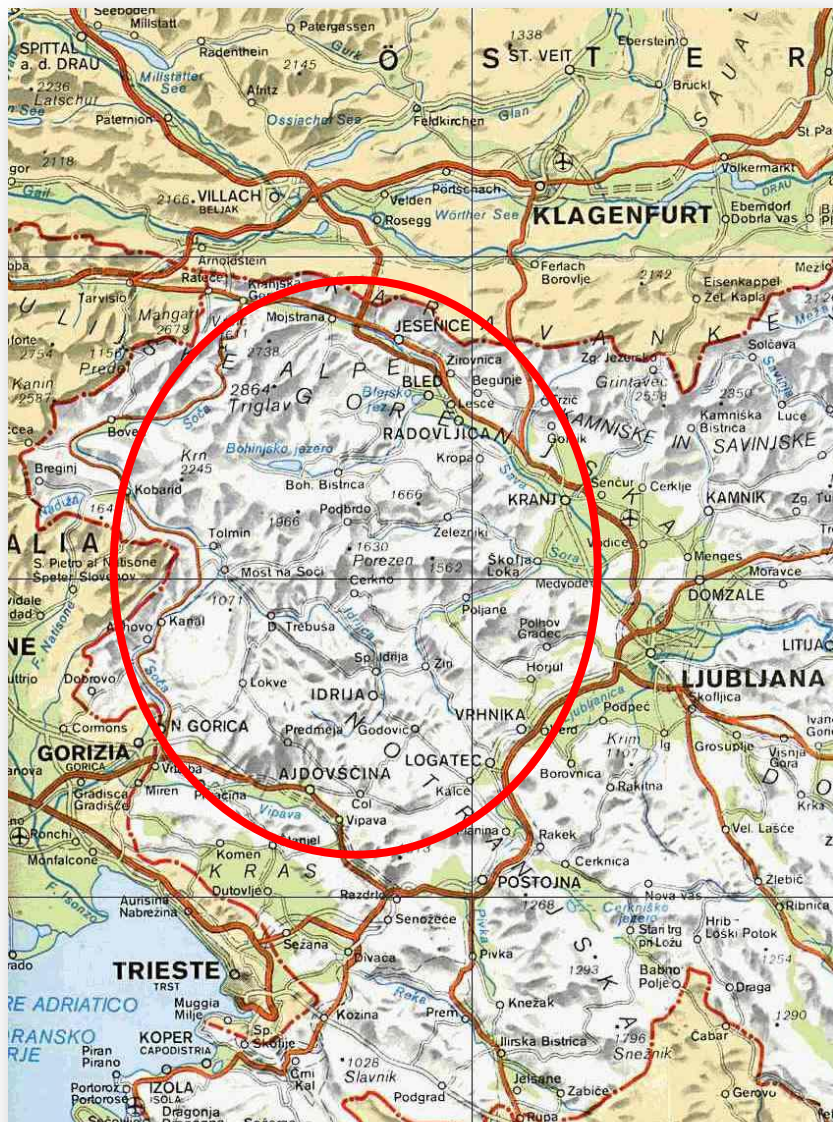


Bivša Italijanska utrdba na Lajnarju Foto: M Kuhar, 2008

TRIGLAV 2864 m – geografska točka osredotočenja 1919 - 1941



TRDNJAVA ODPORA IX. KORPUSA SLOVENSKE PARTIZANSKE VOJSKE 1943 - 1945



- Splošne značilnosti: sredogorje, visokogorje, gozdovi, globoke grape, zaselki, klimatsko zahtevno območje.
- Za motorizirane enote zelo slabo prehodno območje.
- Poseben pomen gorskih planot (Trnovski gozd, Jelovica, Pokljuka).
- Gorski prostor je omogočal lahko oboroženim partizanskim enotam dovolj taktične in operativne globine.
- Razpršena namestitvev je omogočala hitre premike.
- Celovita organiziranost: poveljstva, enote, odseki, partizanska šola, bolnice, letališče

Pogoj za razumevanje delovanja IX. korpusa je razumevanje gorskega zemljišča.

TAKTIKA NEMŠKIH ENOT NA OBMOČJU IX. KORPUSA

Razmerje sil leta 1944 - Nemci/sodelavci 45000: IX.korpus 7000

- Nadzor glavnih komunikacij s postojankami in bunkerji – statično d.

Bojna skupina Heine

- namenska gorska enota za protipartizanski boj
- izurjena in nevarna enota



Vir: Petelin, 1985, Enaintrideseta divizija



Sprememba nemške taktike 1943

- obveščevalna podpora
- namesto obkolutve hitri in globoki vdori
- uporaba manjših agresivnih enot

Napad v BAŠKI GRAPI jul. 1944 – Demonstracija sodobnega pristopa vojaškega delovanja “ROJENJE/SWARMING” v gorah

TEMELJNI PRINCIPI

- razpršena razmestitev enot
- združevanje sil
- napad na isti cilj iz različnih smeri
- prerazporeditev in razpršitev sil

IX. Korpus /30,31. DIV: 4000

borcev

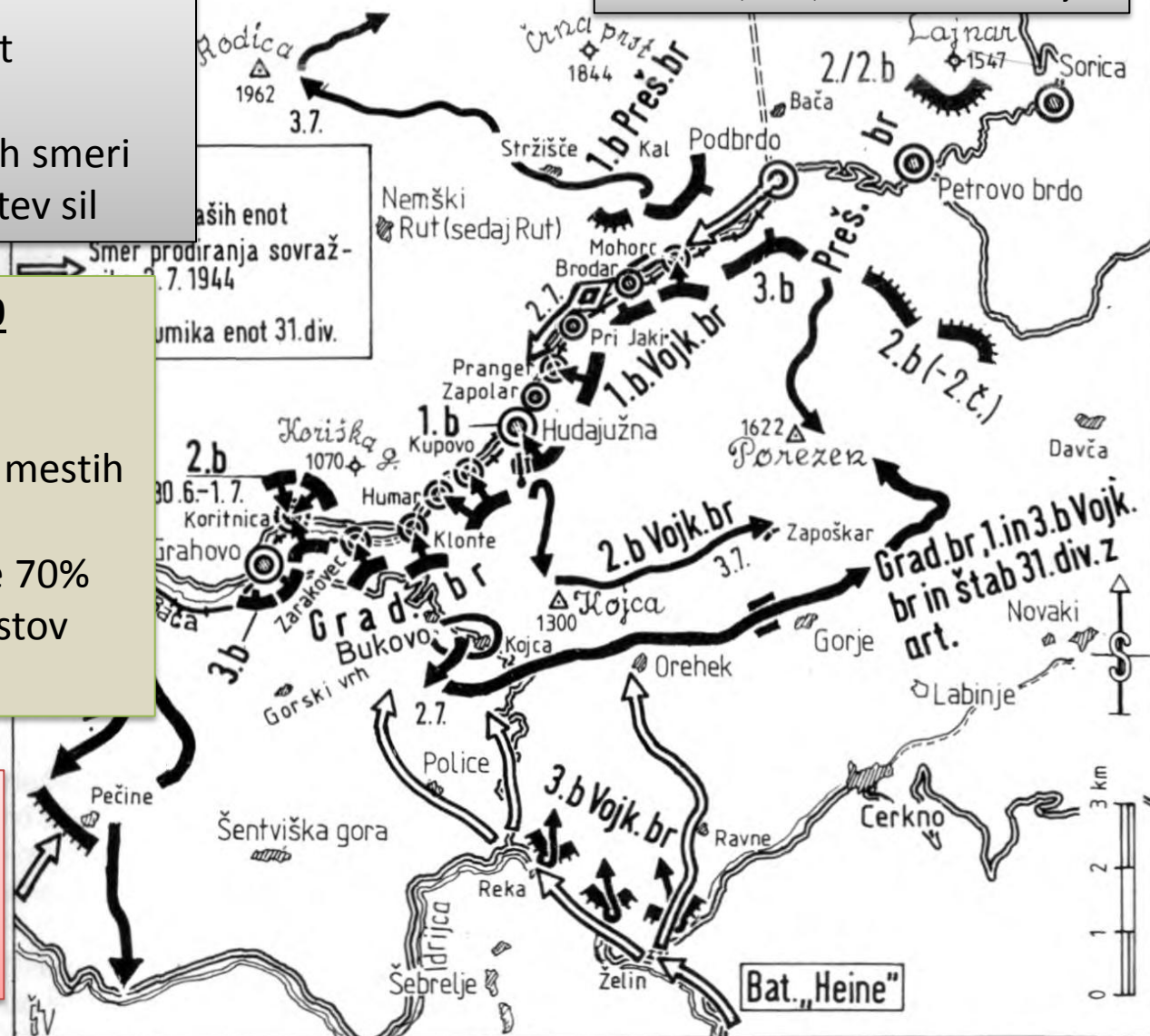
Strateški učinki

- uničena žel. proga na 150 mestih
- uničenih pet postojank
- ostale postojanke uničene 70%
- uničenih 8 železniških mostov
- uničenih 10 bunkerjev

Bataljon "HEINE"

V bojnem stiku prodrli iz Idrije do Baške grape v 24. urah!

Vir: Petelin, 1985, Enaintrideseta divizija



EVAKUACIJA RANJENECEV , avgust 1944, CERKNO - NOTRANJSKA

- evakuacija ranjencev iz bolnic "Franja" (30) in "Pavla" (50).
- kombinirana evakuacija z vozili in nošenjem ranjencev
- sanitetna oskrba med transportom
- 1000 borcev za transport, 2000 borcev za zaščito
- evakuacija po sredogorju in hribovju

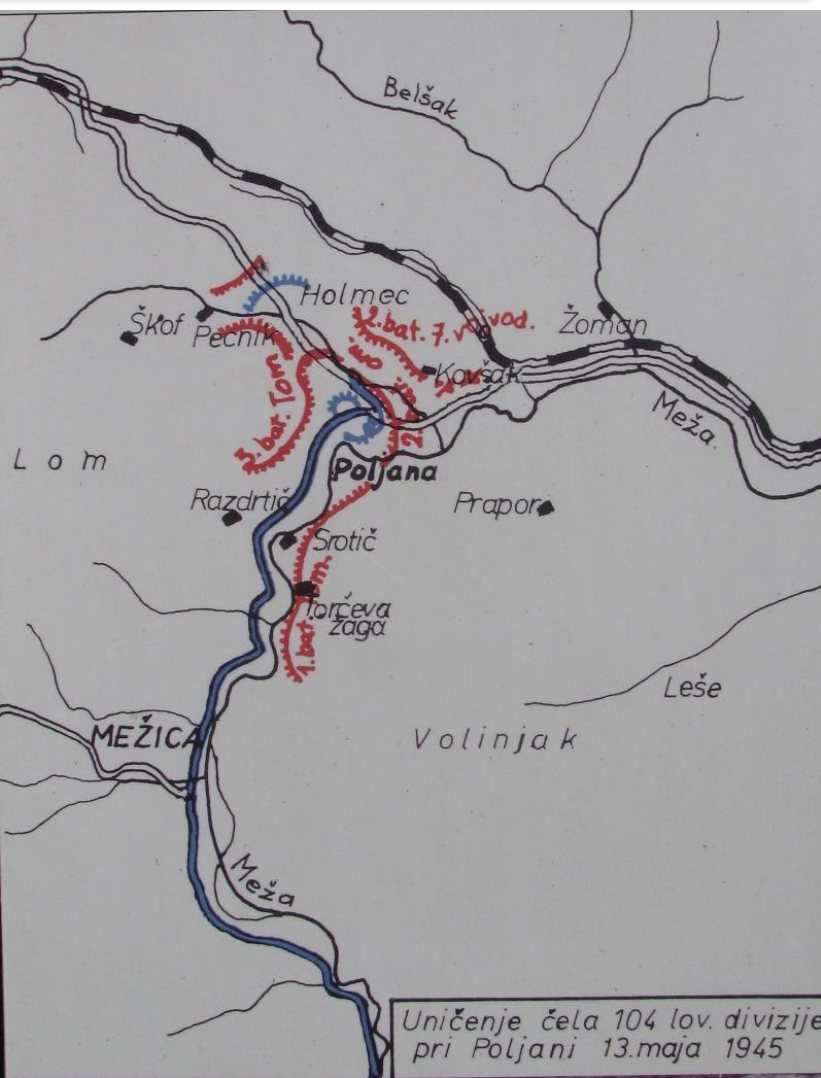


Bolnica Franja, Foto: Kuhar, 2015

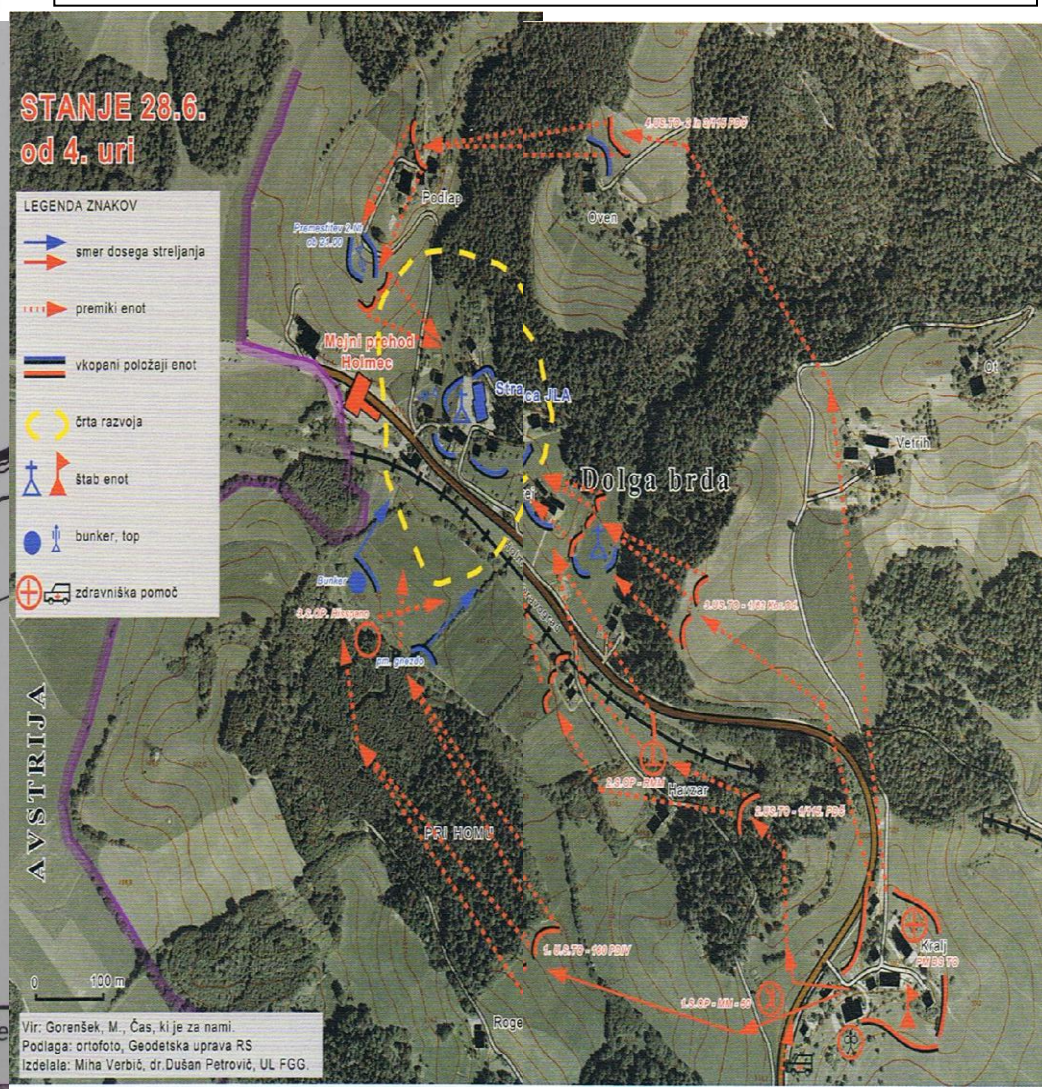


HOLMEC – POLJANA : Pomen istega geografskega prostora v dveh vojnah

13. MAJ 1945 – spopad partizanov s
104. nemško lovsko divizijo



28. JUN 1991 – spopad TO in Milice proti
enotam JLA



STRATEŠKI POMEN GORSKEGA OBMOČJA V VOJNI 1991



MEJNI PREHODI IN MEJNE STRAŽNICE NA GORATEM OBMOČJU 1991

primerjalna analiza

JLA

- hiter prodor do mejnih prehodov
- razpršenost sil
- delovanje vezano na komunikacije
- centralizirano poveljevanje
- kritična vzdržljivost sil – oskrba
- geografska povezava z ostalimi enotami in nadrejenimi preko ene same komunikacije
- taktika delovanja oklepno/motoriziranih enot



TO/MILICA

- enote razumejo in poznajo značilnosti zemljišča
- primeri dobre prakse uporabe težje prehodnega zemljišča
- decentralizirano poveljevanje
- zagotovljena vzdržljivost sil v povezavi z lokalnim okoljem
- taktika razpršenega delovanja lahkih pehotnih enot

IZKUŠNJE V GORSKEM GEOGRAFSKEM PROSTORU 1991

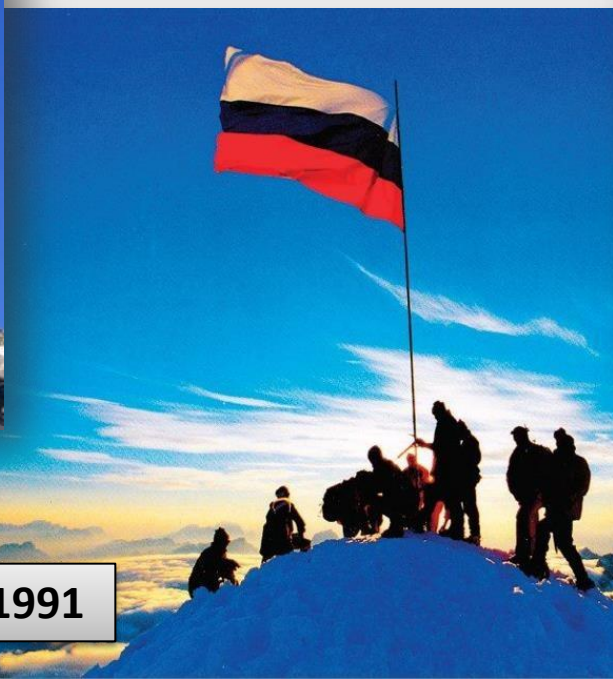
- Močnejše sile nasprotnika prisiliti v razpršeno delovanje na čim širšem prostoru.
- Več manjših med seboj nepovezanih spopadov in blokad na težje prehodnem zemljišču negativno vpliva na bojno moč nasprotnika, predvsem na vzdržljivost sil.
- Izolacija manjših sil nasprotnika na gorskem zemljišču ima velik negativen vpliv na moralno komponento bojne moči nasprotnika.
- Manjše, dobro izurjene pehotne/gorske enote omogočajo manever na širšem prostoru.
- Motorizirane/oklepne enote imajo na gorskem zemljišču kritične pomanjkljivosti zaradi izrazito omejenega manevra na komunikacijah.

TRIGLAV

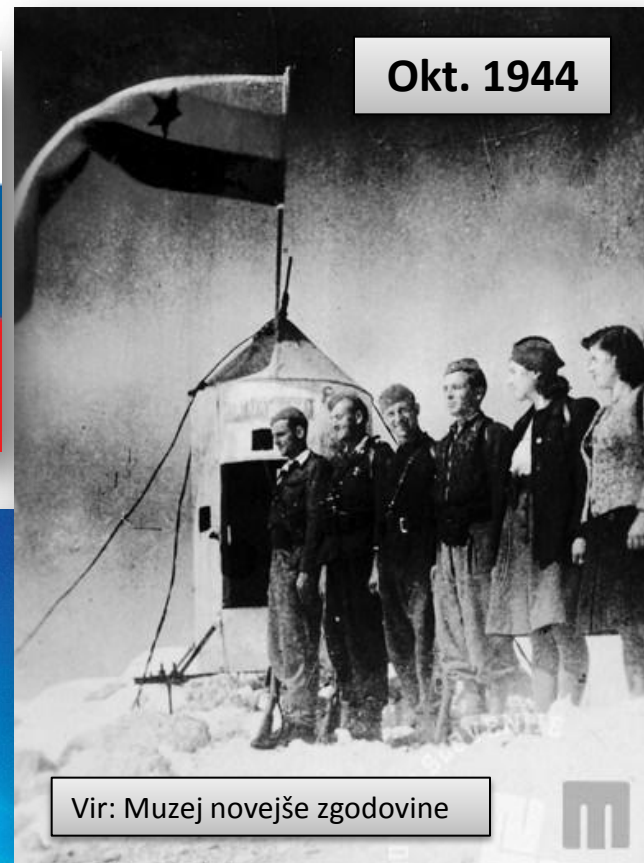
geografski simbol narodne identitete in moralne komponente bojne moči



Foto: M. Čujež 2015



12.6.1991



Pomembna doktrinarna vprašanja za sedanjost

Bodo tehnološke zmogljivosti SV v obdobju 2015 – 2025 dovolj za obvladovanje gorskega zemljišča Slovenije?

Kako izkoristiti slovenski gorski geografski prostor za povečanje bojne moči?

Kako razvijati in uporabiti človeške vire?

Projekcija: Visoko *izurjena, motivirana* in *opremljena* lahka pehota podprta z enotno *doktrino*, ki bo obvladovala celotno ozemlje RS, bo v prihodnjem obdobju temelj bojne moči Slovenske vojske.

